

Fyra berättelser och tusen precisa detaljer

Författaren **Ia Genberg** drabbades av covid våren 2020, med feber i flera veckor. Febern påminde henne om när hon hade malaria och fram steg ett porträtt av en gammal kärlek från den tiden. Hon började tänka på tider som passerat, på människor som kommit och gått. Det var starten på *Detaljerna*, fyraberättelser med olika grader av verklighetsbakgrund i hennes liv.

Vi lever så många liv inuti våra liv, mindre liv med människor som kommer och går, vänner som försvinner, barn som växer upp, och jag förstår aldrig vilket av mina liv som är själva ramen.

Romanen tar sin början när berättaren är i tjugoårsåldern. Hon blir djupt förälskad i **Johanna** som hon möter på universitetet. De har kärleken till litteraturen och samtalen gemensamt. *New York-trilogin* av **Paul Auster** binder dem samman på flera sätt och tillsammans vallfärdar de till tegelhuset i Brooklyn där Auster bor.

Johanna är noggrann, avslutar allt hon påbörjar. Hon vill ha "clean sheet", ryggen fri för framtiden och lever bara i den riktningen, framåt. Hennes karriär blir också snabb och i det närmaste ändlös. Från lokalradion via riksradien till utrikeskorrespondent och tv. Hon blir en kändis, en auktoritet, som syns och hörs. Den kalkylerande kylan, målmedvetenheten, känslorna som kan kopplas av och på med full kontroll, som Johanna utstrålar gör mig mörkrädd. Hon använder det som ett redskap för att nå sina mål, vilket priset än må vara. Johanna lever kvar i berättarens sinne långt efter att hon försvunnit och relationen tagit slut. Men många år senare händer något som gör att minnet förändras för alltid.

Nästa berättelse äger rum i tiden före Johanna. På

universitetet träffar hon **Niki**, med en eld inom sig som brinner dag och natt. Hon älskar och hatar med samma frenesi. Niki har bytt namn, flyttat femtio mil från föräldrarna och skaffat hemligt telefonnummer. Alla hennes relationer är passionerade men har bara två lägen, on eller off, svart eller vitt. Lika kärleksfull ena stunden, lika hårt och obevekligt bryter hon när något eller någon går henne emot. Niki är en dramaqueen som lever ett totalt oförutsägbart liv på marginalen i en ständig röra. Idag skulle Niki sannolikt fått en psykiatrisk diagnos men historien utspelas långt före den tiden. Här får hon i stället epitetet "jävligt störd", "jävligt konstig" eller "jävligt jobbig".

Även i den här relationen spelar litteraturen en viktig roll. **Birgitta Trotzigs** *Dykungens dotter* betraktas närmast som helig för Niki som deklamerar långa stycken utantill. När hon så spårlöst försvinner med en darts spelare till Galway på Irland åker berättaren dit och söker upp henne. Där äger den slutliga uppgörelsen rum. En vänskap med Niki kan inte överleva. Historien får ändå ett något oväntat slut. Människor är i sanning outgrundliga tänker jag som tycker mig ha mött flera av Nikis kaliber i mitt liv. Den fuktskadade pocketboken av Birgitta Trotzig står fortfarande i berättarens bokhylla. Den lånar hon inte ut.

Alejandro är en berättelse om en dömd kärlek utan framtid. Första mötet äger rum en mörk oktoberkväll vid millennieskiftet. Alejandro är dansare och uppträder med en obskyr jazzgrupp, känd av ingen. Berättaren blir omedelbart förhäxad och handlost förälskad. Alejandro är "en strulig kille" utan planer, löften eller uttänkt framtid som drogar mycket, mer än hon förstår. De lever helt olika liv. Kvällen före nyårsafton reser han till Latinamerika och vidare till USA. Han kommer inte tillbaka. Berättaren högläser **Hundstunden** av **Kristina Lugn** och väntar.

När hon senare söker Alejandro är det en okänd kvinna som öppnar. Någon Alejandro har hon aldrig hört talas om. Men hon

har hittat en påse med en vit skjorta och tre röda hårsnoddar som hon lämnar över. Alejandro var bara ett slags artistnamn får hon senare veta. Inget riktigt namn, ingen adress, inget telefonnummer. Tjugo år senare söker en bandmedlem söker upp henne och frågar efter Alejandro Ingen vet var eller om han finns. *Vår relation var kort som en inandning men han blev ändå kvar.* Allt är över men han lämnar ett outplånligt spår efter sig.

Det sista porträttet skildrar berättarens mor **Birgitte**. Hon utsätts tidigt i livet för ett övergrepp som hon inte förmår benämna förrän trettio år senare. När berättaren föds utlöses en förlossningspsykos hos modern. Hennes oro, rädsla och behov av kontroll varar livet ut. Hon kan aldrig vara lugn. Världen är en farlig plats för Birgitte.

Hennes oro dämpas periodvis hjälpligt med mediciner, som senare utvecklas till ett missbruk. Utanför familjen lyckas hon oftast tämja in oron i normalfåran men i familjen är hon både tokig och förryckt. Hon hoppar på alla trender som kommer i hennes väg men hon trivs allra bäst i de kollektiva sammanhangen. Där kan hon vara delaktig och samtidigt inte synas. I Birgittes bokhylla dominerar "älska dig själv"-böckerna. Beskrivningen av den rädsla modern Birgitte bär på i varje ögonblick av livet, är smärtsam och går att känna igen för alla som levt eller lever nära en så plågad och sårbar människa. Fadern däremot, ömsint porträtterad som lugn och trygg, står för stabilitet och kontinuitet. *En älskares dagbok* av **Sven Lindqvist** blev ett långlån från honom som hon ännu har kvar.

Detaljerna är en roman med fyra berättelser och tusen precisa detaljer. Porträtten skildrar den ständiga förändring som livet oundvikligen innebär. Genbergs iakttagelseförmåga är skarp och närmast brutalt genomskådar hon de fyra personerna, synar dem i mikroskop. Eller kanske i kalejdoskop? *Livet förändras ständigt, det är ingen idé att krampaktigt försöka hålla kvar något* säger Ia Genberg.

Jag kan känna igen mycket av det Genberg skriver och grips av en stark nostalgi. Ett Stockholm från sjuttiotalet och framåt får nytt liv med människorna och miljöerna, krogarna, festerna, litteraturen och de ändlösa, hängivna samtalen. En tid och ett sammanhang då allt fortfarande var möjligt.

Genom att beskriva förändringarna över tid visar Genberg när hon knyter ihop säcken att det är just de tusentals detaljerna som räknas. Kronologin blir för henne ointressant, svaren på det hon söker finns här och nu. Det är träffsäkert och känsligt om den tid vi lever i och har levt i. Med ett absolut gehör för det hon möter, idag och kanske ännu tydligare i tillbakablickandet, blir det sammantaget till en berättelse är om vilka vi är, har varit och vilka vi blev.

Heléne Nellvik

Detaljerna

Ia Genberg

Weyler

DETALJERNA

IA GENBERG

Ia Gabriella Genberg, född 1967, är en svensk journalist, författare och sjuksköterska. Ia Genberg har arbetat som lektor och undervisat på skrivkurser och på folkhögskolor. Hon debuterade som författare med romanen *Söta fredag* (2012). Hon har även givit ut *Sent farväl* (2013) och novellsamlingen *Klen tröst och fyra andra berättelser om pengar* (2018). *Detaljerna* är hennes fjärde bok.